



СИЛАБУС

Волинський національний університет імені Лесі України

Факультет біології та лісового господарства

Кафедра лісового і садово-паркового господарства

Дисципліна: Лісовідновлення та лісорозведення

Коротка характеристика: нормативна; 2 курс 4 семестр; 5 кредитів ЄКТС; 150 год., у т.ч. 50 год. лекцій, 60 год. лабораторних робіт; форма контролю – екзамен.

Розклад занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Викладач: [Кичилюк Олександр Володимирович](#), кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри лісового і садово-паркового господарства

Електронна пошта: Kychylyuk.Oleksandr@vnu.edu.ua

Передумови вивчення курсу: попередньо студент повинен прослухати курси: «Дендрологія», «Лісове ґрунтознавство», «Фізіологія рослин», «Геодезія», «Механізація лісгосподарських робіт», «Деревні розсадники» та «Лісове насінництво».

1. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Мета викладання навчальної дисципліни «Лісовідновлення та лісорозведення» значною мірою встановлюються специфікою вирощування лісу – а це тривалий процес, який вимірюється десятиріччями. Помилки, допущені при створенні лісу, можуть проявитися лише через певний, інколи досить тривалий час. виправити їх без збитків для господарства буває досить важко. У зв'язку з цим, майбутньому спеціалісту лісового господарства необхідно добре оволодіти теоретичними питаннями та основними принципами штучного та природного лісовідновлення і лісорозведення; навчитися узагальнювати лісокультурний досвід, бути знайомим із прийомами, засобами та методами проведення лісокультурних робіт залежно від: лісокультурного району, категорії лісокультурної площі, типу лісорослинних умов, цільового призначення лісів, наявної на підприємстві техніки тощо.

Паралельно із вивченням дисципліни студенти самостійно виконують курсовий проект на тему “Проект заходів з відтворення лісу в _____ лісництві ДП «_____ лісове господарство» на 20__ рік”.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ

Після якісного вивчення дисципліни та самостійного виконання курсового проекту студенти опанують такі компетентності, як:

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ФК 5. Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду.

ФК 6. Здатність вибрати типове обладнання та інструменти для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання.

ФК 11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.

ФК 12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях.

В сукупності з іншими фаховими освітніми компонентами це дозволить досягти наступних програмних результатів:

ПРН 5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності.

ПРН 6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.

ПРН 7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.

ПРН 8. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог.

ПРН 16. Організувати результативні та безпечні умови праці.

ПРН 17. Чітко і зрозуміло демонструвати/доводити знання, висновки, аргументацію, рішення своєї/галузевої точки зору стосовно особливостей ведення екологічно орієнтованого лісового господарства та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекцій

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи відтворення лісу.

Тема 1. Вступ. Поняття про лісовідновлення та лісорозведення.

Тема 2. Лісокультурне районування території України.

Тема 3. Категорії лісокультурних площ.

Тема 4. Типи і види лісових культур.

Тема 5. Добір деревних порід для створення лісових культур.

Тема 6. Початкова густина лісових культур.

Тема 7. Технологія створення лісових культур: підготування площі.

Тема 8. Технологія створення лісових культур: обробіток ґрунту.

Тема 9. Технологія створення лісових культур: методи створення та догляди за культурами.

Тема 10. Технічне приймання, інвентаризація та доповнення лісових культур.

Тема 11. Природне поновлення лісу.

Тема 12. Технічне приймання природного поновлення та заходи сприяння.

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти відтворення лісу.

Тема 13. Культури сосни звичайної.

Тема 14. Культури інших хвойних лісотвірних порід.

Тема 15. Культури твердолистяних порід.

Тема 16. Культури м'яколистяних порід.

Тема 17. Культури екзотів та технічно цінних порід.

Тема 18. Особливості створення лісових культур на заболочених землях Волині.

Тема 19. Використання природного поновлення насінневого походження.

Тема 20. Використання вегетативного поновлення деревних порід.

Тема 21. Особливості використання природного поновлення лісу на заболочених землях Волині.

Тема 22. Протипожежні заходи, заходи охорони дикої природи при проектуванні та створенні лісокультурних об'єктів.

Тема 23. Охорона і захист лісокультурних об'єктів.

Тема 24. Техніка безпеки та охорона праці на лісокультурних роботах.

Тема 25. Створення лісових культур в Україні та у Європі: порівняння досвіду.

Перелік тем лабораторних робіт та вказівки до їх виконання доступні за посиланнями: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/20256>
<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/13801>

4. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль (мах = 40 балів)															Модульний контроль (мах = 60 б.)		Загальна кількість балів	
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2								ІНДЗ	МКР 1		МКР 2
Лаб. роб. 1	Лаб. роб. 3	Лаб. роб. 5	Лаб. роб. 7	Лаб. роб. 9	Лаб. роб. 11	Лаб. роб. 13	Лаб. роб. 15	Лаб. роб. 16	Лаб. роб. 18	Лаб. роб. 20	Лаб. роб. 22	Лаб. роб. 24	Лаб. роб. 26	Лаб. роб. 28				
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	30	30	100

Критерії оцінювання та політика викладача щодо дедалайнів

Практичні навички (виконання лабораторної роботи) оцінюються за результатами виконання лабораторних робіт. Максимальна кількість балів за виконання роботи на одному занятті – 1 бал, тобто в сумі за 30 занять набирається 30 балів. Заняття може бути оцінене максимально (на 1 бал), якщо студент вчасно виконав всі завдання, оформив роботу, зробив висновки і захистив їх. Усі лабораторні роботи взаємопов'язані між собою, виконуються за окремим індивідуальним для кожного студента завданням. Заняття тематично об'єднані у 10 блоків, а тому захист робіт здійснюється не на кожному занятті, а за блоками. Після захисту виставляються бали за усі заняття цього блоку.

Після вивчення кожного змістового модулю здобувачі виконують письмові модульні контрольні роботи – МКР 1 та МКР 2, які оцінюються у 30 балів кожна. Контрольні роботи організуються у комбінованій формі, тобто складаються з тестових питань (10 питань по 1,5 бали) та питань відкритого типу (3 питання по 5 балів), з яких одне – у вигляді задачі. Кількість питань різного типу та система їх оцінювання можуть бути змінені викладачем, але обов'язково мають бути озвучені перед початком виконання контрольної роботи.

Політика щодо академічної доброчесності

Лабораторні роботи виконуються за індивідуальними завданнями, які студенти отримують на першому лабораторному занятті. У випадку виявлення не самостійного виконання робіт (або не за отриманим завданням), результати оцінювання цих робіт анулюються, а студент отримує нове завдання. При виявленні повторного порушення вимог академічної доброчесності, студент не допускається до здачі іспиту.

При виконанні модульних контрольних робіт не толерується списування з жодних джерел, підказування та інші прояви недоброчесності.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Viznannya_rezultatuv_VNU_im_L.U._red.pdf). Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам курсу, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем за умови представлення їх згідно з вимогами Положення.

Слід звернути увагу, що участь у акціях «Майбутнє лісу у твоїх руках» не є достатньою підставою для зарахування теми 9, оскільки майстер лісу (помічник лісного, лісничий) повинен не лише вміти садити лісові культури, але й вміти пояснити правильну технологію садіння та знати помилки, які можуть мати місце при садінні (і які, як правило, допускають учасники вказаної акції) та їх наслідки.

5. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль – іспит. Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного й модульного контролю. При цьому завдання із цих видів контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів включно.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, студент складає іспит у письмовій формі. При цьому на іспит виноситься *60 балів*, а бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються. Для отримання оцінки потрібно набрати певну кількість балів згідно шкали оцінювання.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Вакулюк П. Г., Самоплавський В. І. Лісовідновлення та лісорозведення в Україні : монографія. Харків : Прапор, 2006. 384 с.
2. Гордієнко М. І., Корецький Г. С., Маурер В. М. Лісові культури : підручник. К. : Сільгоспосвіта, 1995. 328 с.
3. Гордієнко М. І., Гузь М. М., Дебринюк Ю. М., Маурер В. М. Лісові культури : підручник. Львів : Камула, 2005. 608 с.
4. ДСТУ 2980-95. Культури лісові. Терміни та визначення. К. : Держстандарт України, 1995. 64 с. [Державний стандарт України]
5. Лісовідновлення та лісорозведення: методичні рекомендації до лабораторних робіт / О. В. Кичилук, А. І. Гетьманчук, Т. П. Бортнік, В. П. Войтюк, В. В. Андреева, М. О. Шепелюк. Луцьк, 2022. 53 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/20256>

6. Юхновський В. Ю, Дударець С. М., Малюга В. М, Соваков О. В. Лісові меліорації: практикум : навч. посіб. К. : Кондор-Видавництво, 2015. 232 с.

Додаткова

7. Лісові культури: методичні рекомендації з курсового проектування / Укладачі: О. В. Кичилюк, А. І. Гетьманчук, Т. П. Бортнік, В. П. Войтюк, В. В. Андреева. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 57 с. (URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/13801>)
8. Насінництво: методичні рекомендації до лабораторних робіт / Укладачі: О. В. Кичилюк, А. І. Гетьманчук, Т. П. Бортнік, В. П. Войтюк, В. В. Андреева. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 52 с. (URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/13800>)
9. Офіційний сайт ДО «Український лісовий селекційний центр». URL : <http://ucfb.info/golovna.html>
10. Jaworski A. Hodowla lasu. Tom 1. Sposoby zagospodarowania, odnawianie lasu, przebudowa i przemiana drzewostanów. Warszawa : PWRiL, 2018. 662 s.
11. Leibundgut H. Naturalne odnowienie lasu. Warszawa : PWRiL, 2007. 200 s.

Нормативно-правова

12. Інструкція з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів, затверджено Наказом Державного комітету лісового господарства України від 19.08.2010 р. № 260 [Електронний ресурс] / Державний комітет лісового господарства України. Джерело : офіц. сайт Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1046-10#Text>
13. Лісовий кодекс України [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. Джерело: офіц. сайт Верховної Ради України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>
14. Порядок поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок, затверджений Постановою КМУ від 16 травня 2007 р. № 733. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2007-п#Text>
15. Правила відтворення лісів, затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2007 р. № 303 зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів № 748 (748-2013-п) від 07.08.2013 р. № 1065 (1065-2019-п) від 04.12.2019 р. № 826 (826-2020-п) від 09.09.2020 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=303-2007-п#Text>